

Skrifterie af Kjøbenhavn. M 1

Sextende Aargang. No. 81.

Udgivet, redigeret og forlagt af S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Loverbagen den 9 October 1819.

Bed Thorvaldsens Giensyn.

Noget om Skoleunderviisning.

(Slutning; see forr. No.)

Højhed og Stilhed jeg seer i Nørdens
Phidias komme:

Tanken i Hiertet er varm, Blodet i Hier-
nen er koldt;

Lidet hos ham, Kjøbenhavn, vil din Pebels
Nogelse fromme,

Ham du dog ryger ei ør; meer, end han
loved, han holdt.

Angel, hvis evige Noes forgaaer før Aaret er
omme,

Spil i en larmende Ruis ei med hans
Heder nu Holdt!

Viid, han er dansk og er stor — Smaathydskere
dæmper jer Tromme! —

Denne Foreening i Ham er saa beskeden,
som stolt.

Vaggesen.

Hvorad den Formening angaaer, at de tildeels store Forbrydere, vi have i de sidste Aar seet straffede, hvorf af flere unge Mennesker paa nitten til nogle og tyve Aar, altsaa dannede i vore nye Almueskoler, burde vække Ester-
tanke om vore nye Skoleindretninger, kan Anno-
matorets icte indsee, hvilken Tidsregning man
her folger; thi, som bekjendt, blev Skolelærer-
seminariet paa Blaagaard først oprettet 1791,
det paa Brahetrolleborg 1794, det i Vesterborg
1801, og de øvrige, her i Landet, Tid efter an-
den, indtil det i Manum 1815. Høst 1814
bleve egentlig Seminarister udsendte fra Semin-
arierne; thi det ubetydelige Antal, som for den
Tid var kommet derfra, fortjener ikke at komme
i Betragtning. Da der endnu — 1819 — gi-
ves flere Skolelærere, som ikke ere seminaristiske
dannede, maa der naturligvis Aar for Aar til-
hage i Tidsrummet fra 1794 til 1817, have væ-
ret ulige flere Skolelærere, som ikke være oplerte
paa Seminarierne, end af dem, som der var
dannede. Saavigt Man. Erfaring strækker sig,
vare Forbrydere sjeldent eller aldrig Mennesker,
der egentlig være oplyste, sjøndt vel nogle af
dem kunne være i Besiddelse af endel Kundskaber,
især Hukommelseskundskaber; men derimod
hørte og saae han, i Almindelighed, at Forbrydere

være ligesaa interessante, som de Engelsanderne gjøre for at opføge visse Floders Udspring. Man vilde da ofte faae Lejlighed til at tage Hatten af for mangen gammel Bekjendt, og de Tanker, der nu beundres som originale, vilde da snart tabe meget af deres Originalitet. Her nogle Exempler.

Jeppe paa Bjergets "Jorden drinker Vand,
Havet drinker Sol" &c. er taget lige efter Ancreon. Allerede Hundrede Aar forend Holberg har Shakespear benyttet sig af Ideen i hans Timon fra Athen (Act. 4. S. 3.) paa følgende Maader
"Solen er en Tyr, og ved sin Attraction
Den phyntrer Haver; Maanen er en Tyr,
Og dens blege Ild den fra Solen rører;
Havet er en Tyr, hvis høje Flod oploser
I salte Saarer Maanen; selv vor Jord
Er en Tyr, der af Gjældning foder,
Stjaalen fra det Heles Æhumskhed;
Hver Ting er en Tyr."

Cramer i sin Bedommelse over Tullins Maidag, i Ugeskriftet der nordiske Aufseher, dadler hos denne Digter det bekjendte Sted:

O, lille sode Flotstenist!

Hvo gav dig disse Egenskaber?

Saa raabte jeg mod Bjerget hitz

Og Echo svarede: en Skaber.

Andre Critikere have understrebet hans Dom. Men mon Nogen af dem huskede her paa Dvids Ec quis adest? & adest, responde-

rat Echo.

eller — hoc coëamus &c. coëamus retulit

Echo.

Aabenbart har Tullin her blot været Efterliger, og aldrig vilde det faldt Nogen ind at laste ham, dersom han havde nævnt sit Forbillede.

Rousseau siger i sit Priisskrift om Oprindelsen til Uligheden (S. 103): "Den første, der indhegnede et Stykke Jord, og falde paa at sige, det tilhører mig, var Borgersamfundets sande Stifter." — Allerede Hundrede Aar tidligere sagde Pascal: "denne Hund er min", sige Hornene; "det er min Plads at sole mig paa";

see, dette er Begyndelsen til og Billedet paa Anmællelsen (Usurpation) af hele Jorden."

Indenlandiske Efterretninger.

Thorvaldsen er nu igjen midt iblandt os i den Kongestad, som han har at takke for sin første Danselse. I den Hylding den danske Almeehed med Rette bringer hans Genie, synes den at afbetalte Noget af den Gjeld, den blev Wiederwelt skyldig. Alt for ofte har man set Fortjenesten hos os miskjendt og Geniet doe i Fodslen, til at jo hver sand Fædrelandsven ikke skulde glædes over en Almeehylding, der vises en stor Konstner, hørte den end til Jubelfesternes Tal. Vel er det ikke i Danmark, Thorvaldsens Hæder næaede sin Høide; vel er det vi høre kun en Gjenklang af den Stemme, der allerede længe gjenisid paa Italiens og Teutoniens Slatter. Men ikke desto mindre er det dog frydligt, at fornemme her til Lands, endog kun Gjenlyden af den Hylding, fremmede ydede den danske Fortjeneste. Jo sjeldnere Geniet kan komme frem i den fædrelandiske Bund, desto ejerere maa den Blomst, der er undgaet Nordens barske Winterstorme, være os. Men i det vi glæde os over dens Dust, maa vi heller ikke glemme de lykkelige Omstændigheder, der bdroge til dens Fremkomst. Mindes bor vi, hvilken Deel Udlanet har i Thorvaldsens Uddannelses, thi uden Formue forlod han sit Fædreland til Vands, og i Rom stod han, da hans fire Stipendieaar vare udløbne, i Begreb med, af Mangel paa Udkomme, at vende tilbage til Fædrelandet. Først hans Jason tilkämpede ham Konstens gyldne Ølies, og den brave Hollander Hope, bor vi takke for, at have gjort Europa opmærksomt paa, hvilken Konstner det i Thorvaldsen eiede. — Hver Danse er stolt af at kunne tale ham blandt sine Landsmænd, og glad ved den Tanke, at det var et dansk Konstacademie, der gav ham den første Dannelse og lod ham reise, men endnu stolttere, endnu gladere vilde han være, om København havde været Rom og Hope en dansk Rissmand.

Det er mærkelig nok, at i dette Øjeblik, da der klages saa meget over Naringsløshed blande